

som Ejere af disse Kirker, saa vil disse Menigheder faa Interesse for at holde deres Kirker vedlige. Jeg tror ikke, det ærede Medlem behøver at nære Bekymring for de tilkommende Kultusministers Ansvar i saa Henseende, for jeg tror, at dette Ansvar meget lettere vil fremkomme i Fremtiden, end det nogen Sinde har været tidligere. Jeg tror, at der i vort Forslag er et naturligt Felt for Selvstyre under en passende Kontrol. Kontrollen skal kontrollere, vejlede, og der er i vort Forslag gjort alt i saa Henseende, idet der udtrykkelig er opregnet alle de Tilfælde, hvor intet maa ske uden efter indsendte Tegninger, bifaldne Tegninger o. s. v. Kirken er paa ethvert Punkt omgærdet saa vidt, som man overhovedet ad Lovgivningens Vej kan gøre det. Noget andet er, at der tidligere har været Kirker, som har været vanrøgtede, men hvorfor har de været vanrøgtede? Det er ikke, fordi Synsloven siger, at de Kirker maa vanrøgtes, men det er, fordi der har været visse Synskommissioner, som ikke har varetaget deres Gerning fuldt ud tilfredsstillende. Men det er ikke noget, man kan bestemme i Kirkesynsloven, at herefter skal alle Kirkesyn være bedre end før. Man kan ikke komme nærmere end at sætte en kontrollerende Myndighed og saa haabe, at denne gør sin Pligt, og hvis den gør det, er det fuldt ud et Værn ogsaa for det, det ærede Medlem saa inderligt ønsker at værne, hvilket Ønske vi deler i fuldeste Maal.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Keiser-Nielsen): Idet jeg takker det ærede 1ste kongevalgte Medlem (Goos) for den udmærkede Tale, han holdt, og for den Henvendelse, han rettede til Kultusministeren som tidligere Kultusministers Efterfølger, skal jeg sige, at jeg helt og fuldt ud kan tiltræde den Hovedbetragtning, som det ærede Medlem gjorde gældende. Det er ogsaa min Hovedbetragtning, at man ikke ved en Lovreform pludselig kan afbryde al historisk Forbindelse med den tidligere Lovgivning. Min første store Indvending mod det Lovforslag, der fremtræder som Ændringsforslag Nr. 1, er den, at dets Virkeliggørelse vil betyde, at man skal begynde dér, hvor man stod i 1800 eller, som det ærede 1ste kongevalgte Medlem sagde, i 1802. Der vil fra Synene komme den ene Skrivelse efter den anden til Ministeriet med Spørgsmaal om, hvad de skal gøre i det og det Tilfælde. Det vil rimeligvis til sidst blive nødvendigt at

lave en kongelig Anordning og regere Kirkerne efter den. Thi der er det efter min Mening pudsige ved det Forslag, som et Hold af Medlemmer i dette Ting staaar sammen om, at det repræsenterer to til Dels helt modsatte Anskuelser. Naar en Mand prøver paa at sidde paa to Stole, gaar det ham tidt saaledes, at han kommer til at sidde midt imellem dem, nemlig paa Gulvet. Dette Ændringsforslag er i høj Grad, navnlig naar man læser de Præmisses, der er givne i Betænkningen, et Forsøg paa at sidde paa to Stole. Det er saa tydeligt, at der er to helt modsatte Anskuelser om vore Kirkers Styrelse, der her har sluttet sig sammen og gør sig den mest fortvivlede Umage for at holde sammen. Det bevirker, at Lovforslaget falder fra hinanden paa mange Punkter og efter min Mening er ganske uantageligt, og jeg forstaaer ikke, at et Medlem, der virkelig vil tænke over Sagen, kan stemme for et Forslag af den Art. At det er saaledes, at der er to modsatte Anskuelser, skal jeg godtgøre. Jeg maa maaske først sige om Selvstyret, hvad der ogsaa blev gjort saa godt gældende af det ærede 1ste kongevalgte Medlem, at her i egentligste Forstand ikke kan være Tale om Selvstyre, idet der i Virkeligheden er Tale om den samlede Kirkefond, som bestyres af Staten. Men nu har der, saa længe der har været Rigsdag i Danmark, hver Gang der har været Tale om Kirkernes Midler — og dertil hører da ogsaa i meget høj Grad vore Kirkebygninger, som sikkert er noget af det værdifuldeste deraf, ogsaa rent økonomisk — været stor Strid om, hvorvidt disse Kirkernes Midler skulde betragtes som tilhørende Kirken i det store og hele eller som tilhørende Staten. Det, som det i Ændringsforslaget opstillede Lovforslag gør gældende, er den Betragtning, at de tilhører den enkelte, enten den private Tiendeejer eller den enkelte lille Sognekreds. Det er atter en ny Betragtning af Kirkens Forhold. De ser, at hvis man vedtager dette Ændringsforslag, fastslaar man med det samme en bestemt Opfattelse af, hvem der er Kirkens rette Ejere. Det er dette, som fremhæves saa stærkt baade i Betænkningen og her i Salen. Det ærede 4de Medlem for 3die Kreds (Knuth) har atter og atter talt saa stærkt om, at det var Selveje, man ønskede; man ønskede, at Menighederne gennem Menighedsraadene selv skulde raade over de Kirker, de benytter. Det er ogsaa det, der har faaet det ærede 2det Medlem for 10de Kreds (Jensen-Toustrup) til at gaa med